

ข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

ฉบับที่ ๒๗

ว่าด้วยเครื่องหมายสัญญาณและทะเบียน และแผ่นแสดงเครื่องหมายอากาศยาน

เพื่อให้เป็นไปตามภาคผนวก ๗ และบทแก้ไขเพิ่มเติม แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือน ระหว่างประเทศ ค.ศ. ๑๙๔๔ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ พ.ศ. ๒๕๕๘ ผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยจึงออกข้อกำหนด เพื่อกำหนดเครื่องหมาย สัญญาณและทะเบียน และแผ่นแสดงเครื่องหมายอากาศยานไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือน ฉบับที่ ๙๕ ว่าด้วยเครื่องหมายสัญญาณ และทะเบียน และแผ่นแสดงเครื่องหมายอากาศยาน ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นอันยกเลิกด้วยผลของมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชกำหนดแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อ ๓ ข้อกำหนดนี้ไม่ใช้บังคับกับบอลลูนตรวจอากาศ (Meteorological Pilot Balloon) และบอลลูนปล่อยซึ่งไม่มีนักบินซึ่งไม่มีการบรรทุก (Unmanned Free Balloon without a Payload)

ข้อ ๔ ในข้อกำหนดนี้

“เครื่องร่อน” หมายความว่า อากาศยานหนักกว่าอากาศไม่มีกำลังขับเคลื่อนซึ่งได้รับแรงยก ในการบินส่วนใหญ่จากปฏิกิริยาพลวัตของอากาศที่กระทำต่อปีกซึ่งติดอยู่กับที่ตลอดเวลาภายใต้ ภาวะบินต่าง ๆ ที่กำหนดไว้

“เครื่องบิน” หมายความว่า อากาศยานหนักกว่าอากาศมีกำลังขับเคลื่อนซึ่งได้รับแรงยก ในการบินส่วนใหญ่จากปฏิกิริยาพลวัตของอากาศที่กระทำต่อปีกซึ่งติดอยู่กับที่ตลอดเวลาภายใต้ ภาวะบินต่าง ๆ ที่กำหนดไว้

“โรเตอร์” หมายความว่า อากาศยานหนักกว่าอากาศซึ่งพองตัวบินอยู่ได้โดยอาศัยปฏิกิริยา ของอากาศที่เกิดขึ้นบนโรเตอร์ (Rotor) อันหนึ่งหรือหลายอันที่หมุนโดยอิสระอยู่รอบแกนซึ่งตั้งอยู่ เกือบเป็นแนวยื่น

“วัสดุทนไฟ” หมายความว่า วัสดุที่สามารถทนทานต่อความร้อนได้ดีเท่าหรือดีกว่าเหล็กกล้า ในเมื่อทั้งสองกรณีมีขนาดอันเหมาะสมสำหรับการใช้งานจำเพาะอย่างเดียวกัน

“บอลลูน” หมายความว่า อากาศยานเบากว่าอากาศซึ่งไม่มีกำลังขับเคลื่อน

“นาวาอากาศ” หมายความว่า อากาศยานเบากว่าอากาศซึ่งมีกำลังขับเคลื่อน

“อากาศยานไทย” หมายความว่า อากาศยานที่พนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ

“อากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน” (Unmanned Aircraft) หมายความว่า บัลลูนปล่อยซึ่งไม่มีนักบินและอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก

“อากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก” (Remotely Piloted Aircraft) หมายความว่า อากาศยานที่ผู้ควบคุมการบินอยู่ภายนอกอากาศยาน

“อากาศยานเบากว่าอากาศ” หมายความว่า อากาศยานใดซึ่งพวงตัวอยู่ในอากาศได้โดยอาศัยความลอยตัวของมันเองเป็นส่วนใหญ่

“อากาศยานหนักกว่าอากาศ” หมายความว่า อากาศยานใดซึ่งได้รับแรงยกในการบินส่วนใหญ่จากแรงพลวัตของอากาศ

“อากาศยานปีกหมุน” (Rotorcraft) หมายความว่า อากาศยานหนักกว่าอากาศที่มีกำลังขับเคลื่อนซึ่งพวงตัวบินอยู่ได้โดยอาศัยปฏิกิริยาของอากาศที่เกิดขึ้นบนโรเตอร์ (Rotor) อันหนึ่งหรือหลายอัน

“ออร์นโทพเตอร์” หมายความว่า อากาศยานหนักกว่าอากาศซึ่งพวงตัวบินอยู่ได้โดยอาศัยปฏิกิริยาของอากาศที่กระทำต่อปีกซึ่งถูกขับให้เคลื่อนไหวแบบกระพือเป็นส่วนใหญ่

“เฮลิคอปเตอร์” หมายความว่า อากาศยานหนักกว่าอากาศซึ่งพวงตัวบินอยู่ได้ โดยอาศัยปฏิกิริยาของอากาศที่เกิดขึ้นบนโรเตอร์ (Rotor) อันหนึ่งหรือหลายอันที่ขับเคลื่อนด้วยกำลัง (Power-driven) รอบแกนซึ่งตั้งอยู่เกือบเป็นแนวยืน

หมวด ๑

เครื่องหมายสัญญาณและทะเบียนที่กำหนดให้ใช้

ข้อ ๕ เครื่องหมายสัญญาณสำหรับอากาศยานไทยให้ใช้ตัวอักษรโรมัน HS นำหน้าเครื่องหมายทะเบียน โดยมีเส้นขีด “-” ระหว่างตัวอักษรกับเครื่องหมายทะเบียน

ข้อ ๖ เครื่องหมายทะเบียนสำหรับอากาศยานไทยให้ประกอบด้วยหมู่ตัวอักษรโรมันสามตัว และจะมีตัวเลขอารบิกอีกไม่เกินสองหลักตามด้วยก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด

ข้อ ๗ หมู่ตัวอักษรที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดให้ใช้เป็นเครื่องหมายทะเบียนตามข้อ ๖ จะต้องไม่ก่อให้เกิดความสับสนกับหมู่ตัวอักษรห้าตัวที่ใช้ในรหัสสัญญาณระหว่างประเทศ ส่วนที่ ๒ (International Code of Signals, Part 2) หรือหมู่ตัวอักษรสามตัวซึ่งขึ้นต้นด้วยอักษร Q (คิว) ที่ใช้ในรหัสคิว (Q Code) หรือซึ่งใช้เป็นสัญญาณทุกขภัย SOS (เอสโอเอส) หรือสัญญาณฉุกเฉินอื่นทำนองเดียวกัน เช่น X X X, P A N หรือ T T T

รหัสสัญญาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม ระหว่างประเทศ (International Telecommunication Regulations) ของสหภาพโทรคมนาคม ระหว่างประเทศ (International Telecommunication Union) ที่มีผลใช้บังคับ
ตัวเลขที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดให้จะต้องไม่ใช่เลขศูนย์ (๐)

หมวด ๒

ตำแหน่งที่แสดงเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียน

ข้อ ๘ เครื่องหมายสัญชาติและทะเบียน ให้แสดงด้วยการลงสีไว้บนอากาศยาน หรือให้ติดไว้ ด้วยวิธีอื่นใดที่มีความคงทนถาวรเทียบเท่ากัน ทั้งนี้ เครื่องหมายนั้นจะต้องรักษาให้สะอาดและสามารถ เห็นได้ตลอดเวลา

ข้อ ๙ อากาศยานเบากว่าอากาศ ให้แสดงเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนไว้ที่ตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

(๑) นาวาอากาศ ให้มีปรากฏไว้บนลำตัว (Hull) หรือบนพื้นผิวของแพนหาง (Stabilizer Surfaces)

ในกรณีที่แสดงเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนไว้บนลำตัว เครื่องหมายนั้นจะต้องปรากฏอยู่ แต่ละข้างตามยาวของลำตัวและบนผิวด้านบนตามเส้นสมมาตร

ในกรณีที่แสดงเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนไว้บนพื้นผิวของแพนหาง เครื่องหมายนั้น จะต้องอยู่ที่แพนระดับ (Horizontal Stabilizer) และแพนตั้ง (Vertical Stabilizer) โดยเครื่องหมาย ที่แพนระดับจะต้องอยู่ด้านบนข้างขวากับด้านล่างข้างซ้าย ให้หัวตัวอักษรและตัวเลขหันไปทางซ้ายหน้า ของแพนระดับ ส่วนเครื่องหมายที่แพนตั้งจะต้องปรากฏในแต่ละด้านของแพนตั้งอันล่างโดยวางตัวอักษร ในแนวนอน

(๒) บัลลูนรูปกลม ให้มีปรากฏไว้ทั้งสองด้านซึ่งอยู่ตรงข้ามกัน โดยให้อยู่ใกล้เส้นรอบวง ที่กว้างที่สุดตามแนวนอนของบัลลูนนั้น

(๓) บัลลูนรูปไม่กลม ให้มีปรากฏไว้ที่ด้านข้างแต่ละด้าน โดยให้อยู่ใกล้ภาคตัดขวางที่ใหญ่ที่สุด ของบัลลูนถัดจากแนวโยงกระเช้าหรือแนวจุดที่สายเคเบิลแขวนกระเช้าผูกติดอยู่

(๔) อากาศยานเบากว่าอากาศทุกประเภท เว้นแต่บัลลูนปล่อยซึ่งไม่มีนักบิน ให้มีปรากฏ ให้เห็นได้ทั้งจากด้านข้างและจากพื้นดิน โดยให้หัวตัวอักษรและตัวเลขหันไปทางด้านหัวของอากาศยาน

ข้อ ๑๐ อากาศยานหนักกว่าอากาศ ให้แสดงเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนไว้ที่ตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ปีก ให้มีปรากฏที่พื้นผิวด้านล่างบริเวณครึ่งซ้ายของโครงสร้างของปีกเพียงแห่งเดียว เว้นแต่เครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนนั้นจะกินพื้นที่ตลอดด้านล่างของโครงสร้างของปีก และให้แสดง เครื่องหมายห่างจากขอบหน้าและขอบหลังของปีกเท่า ๆ กันเท่าที่จะสามารถทำได้ โดยให้หัวตัวอักษร หันไปทางขอบหน้าของปีก และ

(๒) ลำตัว (หรือโครงสร้างสมมุติ) หรือแผงหางตั้ง (Vertical Tail Surface) ให้มีปรากฏที่ด้านข้างแต่ละด้านของลำตัว (หรือโครงสร้างสมมุติ) ระหว่างปีกกับแผงหาง หรือที่แผงหางตั้งตอนบนถ้าทำไว้ที่แผงหางตั้งชนิดแผงเดียว (Single Vertical Tail Surface) เครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนนั้นจะต้องมีปรากฏอยู่ทั้งสองด้าน แต่ถ้าทำไว้ที่แผงหางตั้งชนิดหลายแผง (Multi Vertical Tail Surface) เครื่องหมายนั้นจะต้องมีปรากฏที่ด้านนอกของแผงที่เห็นจากด้านนอกสุด

ข้อ ๑๑ อากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน ให้แสดงเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนไว้ที่ตำแหน่งดังต่อไปนี้

(๑) บัลลูนปล่อยซึ่งไม่มีนักบิน ให้มีปรากฏไว้ที่แผ่นแสดงเครื่องหมายอากาศยาน

(๒) อากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก ให้มีปรากฏตามข้อ ๑๐ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่อากาศยานใดไม่สามารถแสดงเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนตามหมวดนี้ได้ เพราะเหตุขนาดของอากาศยานหรืออากาศยานไม่มีชิ้นส่วนตรงตามที่กำหนด ให้แสดงเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนในลักษณะที่สามารถบ่งชี้ได้โดยง่าย

หมวด ๓

ขนาดของเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียน

ข้อ ๑๓ ตัวอักษรและตัวเลขในหมู่เครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนต้องมีส่วนสูงเท่ากัน

ข้อ ๑๔ อากาศยานเบากว่าอากาศ ส่วนสูงของเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนจะต้องมีขนาดอย่างน้อย ๕๐ เซนติเมตร

ในกรณีอากาศยานเบากว่าอากาศใดมีพื้นที่ไม่เพียงพอที่จะแสดงเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้แสดงเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนตามความเหมาะสมของขนาดที่จะสามารถบ่งชี้ได้โดยง่าย ทั้งนี้ ต้องไม่น้อยกว่าสามในสี่ส่วนของพื้นที่อากาศยานตามข้อ ๙

ข้อ ๑๕ อากาศยานหนักกว่าอากาศ

(๑) ปีก ส่วนสูงของเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนซึ่งแสดงไว้ที่ปีกจะต้องมีขนาดอย่างน้อย ๕๐ เซนติเมตร

(๒) ลำตัว (หรือโครงสร้างสมมุติ) และแผงหางตั้ง ส่วนสูงของเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียน ซึ่งแสดงไว้ที่ลำตัว (หรือโครงสร้างสมมุติ) และแผงหางตั้งของอากาศยานหนักกว่าอากาศจะต้องมีขนาดอย่างน้อย ๓๐ เซนติเมตร

ในกรณีอากาศยานหนักกว่าอากาศใดมีพื้นที่ไม่เพียงพอที่จะแสดงเครื่องหมายสัญลักษณ์และทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้แสดงเครื่องหมายสัญลักษณ์และทะเบียนตามความเหมาะสมของขนาดที่จะสามารถบ่งชี้ได้โดยง่าย ทั้งนี้ ต้องไม่น้อยกว่าสามในสี่ส่วนของพื้นที่อากาศยานตามข้อ ๑๐

ข้อ ๑๖ อากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน

(๑) บัลลูนปล่อยซึ่งไม่มีนักบิน เครื่องหมายสัญลักษณ์และทะเบียนจะต้องมีขนาดเหมาะสมกับแผ่นแสดงเครื่องหมายที่จะสามารถบ่งชี้ได้โดยง่าย

(๒) อากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก ส่วนสูงของเครื่องหมายสัญลักษณ์และทะเบียนให้เป็นไปตามข้อ ๑๕ โดยอนุโลม

หมวด ๔

แบบตัวอักษรและตัวเลขสำหรับเครื่องหมายสัญลักษณ์และทะเบียน

ข้อ ๑๗ ตัวอักษรให้ใช้อักษรโรมันตัวใหญ่ และตัวเลขให้ใช้เลขอารบิก ทั้งนี้ โดยไม่มีการตกแต่งลวดลาย

ข้อ ๑๘ ความกว้างของตัวอักษรและตัวเลขแต่ละตัว ยกเว้นตัวอักษร I (ไอ) และหมายเลข ๑ (หนึ่ง) และส่วนยาวของเส้นขีด - จะต้องเป็นสองในสามของความสูงของตัวอักษรและตัวเลข

ข้อ ๑๙ ตัวอักษร ตัวเลข และเส้นขีด “-” ให้ทำเป็นเส้นทึบมีสีตัดกันเด่นชัดกับพื้นหลัง ทั้งนี้ ความหนาของเส้นขีดจะต้องเป็นหนึ่งในหกของส่วนสูงของตัวอักษรและตัวเลข

ข้อ ๒๐ ตัวอักษรและตัวเลขแต่ละตัวจะต้องห่างจากตัวอักษรและตัวเลขตัวหน้าไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของความกว้างของตัวอักษรและตัวเลข โดยให้ถือว่าเส้นขีด “-” เป็นตัวอักษร

หมวด ๕

แผ่นแสดงเครื่องหมายอากาศยาน

ข้อ ๒๑ อากาศยานจะต้องมีแผ่นแสดงเครื่องหมายอากาศยานแผ่นหนึ่งซึ่งอย่างน้อยต้องระบุเครื่องหมายสัญลักษณ์และทะเบียน

แผ่นแสดงเครื่องหมายอากาศยานจะต้องทำด้วยโลหะทนไฟ หรือวัสดุทนไฟอย่างอื่นในลักษณะเดียวกัน

ข้อ ๒๒ แผ่นแสดงเครื่องหมายอากาศยานให้ติดตรึงกับอากาศยานในบริเวณตำแหน่งที่เห็นได้ชัดใกล้ประตูทางเข้าหลัก (Main entrance) เว้นแต่

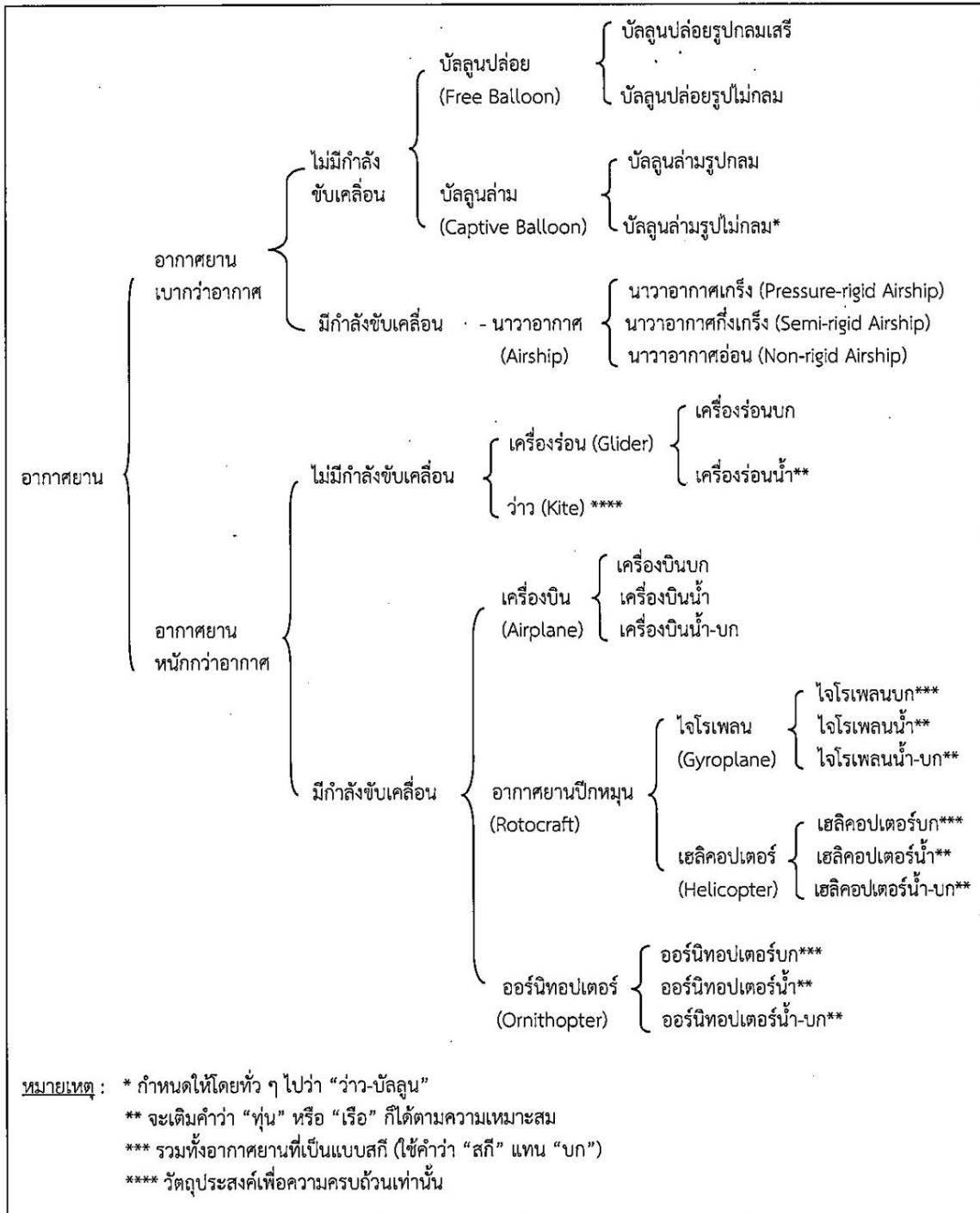
(๑) บัลลูนปล่อยซึ่งไม่มีนักบิน ให้ติดไว้บริเวณด้านนอกของส่วนบรรทุก (Payload)

(๒) อากาศยานซึ่งควบคุมการบินจากภายนอก ให้ติดไว้ในตำแหน่งที่ที่เด่นใกล้ประตูทางเข้าหลัก ถ้าไม่มีประตูทางเข้าหลักให้ติดไว้บริเวณภายนอกอากาศยานในบริเวณที่เห็นได้ชัด

หมวด ๖

การจัดจำพวกของอากาศยาน

ข้อ ๒๓ อากาศยานจัดเป็นจำพวก ดังต่อไปนี้

ข้อ ๒๔ อากาศยานที่ปฏิบัติการบินโดยไม่มีนักบินให้ถือว่าเป็นอากาศยานซึ่งไม่มีนักบิน (Unmanned Aircraft)

ข้อ ๒๕ อากาศยานซึ่งไม่มีนักบินประกอบไปด้วยบอลลูนปล่อยซึ่งไม่มีนักบิน (Unmanned Free Balloon) และอากาศยานที่ควบคุมการบินจากภายนอก (Remotely Pilots Aircraft)

หมวด ๗

เครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนของอากาศยานต่างประเทศ และเครื่องหมายร่วม

ข้อ ๒๖ เพื่อประโยชน์แห่งหมวดนี้

“รัฐเจ้าของทะเบียน” (State of Registry) หมายความว่า รัฐที่รับอากาศยานนั้นขึ้นทะเบียนไว้
“เครื่องหมายร่วม” (Common Mark) หมายความว่า เครื่องหมายที่องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศกำหนดให้กับหน่วยงานการจดทะเบียนเครื่องหมายร่วม (Common Mark Registering Authority) เพื่อออกให้กับอากาศยานของตัวแทนดำเนินการบินระหว่างประเทศ (International Operating Agency) ซึ่งมีใช้การจดทะเบียนในระบบของรัฐ (National basis)

ข้อ ๒๗ เครื่องหมายสัญชาติและทะเบียน รวมถึงแผ่นแสดงเครื่องหมายอากาศยานของอากาศยานต่างประเทศให้เป็นไปตามกฎหมายของรัฐเจ้าของทะเบียน

ข้อ ๒๘ เครื่องหมายร่วมของอากาศยานให้เป็นไปตามกฎหมายของรัฐเจ้าของทะเบียน

หมวด ๘

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๙ ให้เครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดให้ตามข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือน ฉบับที่ ๙๕ ว่าด้วยเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียน และแผ่นแสดงเครื่องหมายอากาศยาน ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ยังคงใช้เป็นเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนได้ตามข้อกำหนดนี้ และให้แผ่นแสดงเครื่องหมายอากาศยานตามข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือน ฉบับที่ ๙๕ ว่าด้วยเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียน และแผ่นแสดงเครื่องหมายอากาศยาน ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ยังคงใช้เป็นแผ่นแสดงเครื่องหมายอากาศยานได้ตามข้อกำหนดนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

จุฬา สุขมานพ

ผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย